

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2020. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 2. razred

Zaporka

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Županijskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013).

Odgovori učenika trebaju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanoga velikoga tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadaci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadaci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE. ZADATKE 3. I 4. RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE I DIJAGRAMA.

Tab. 1. Procijenjeni broj stanovnika u odabranim državama svijeta 2015. i 2020. te broj rođenih i umrlih u razdoblju 2015. – 2020. godine

Država	Broj stanovnika 2015. ('000)	Broj stanovnika 2020. ('000)	Broj rođenih 2015. – 2020. ('000)	Broj umrlih 2015. – 2020. ('000)	Prosječna godišnja stopa promjene (%)	Prosječna stopa prirodne promjene (‰)
Etiopija	100 835	114 964	17 572	3 594		
Hrvatska	4 233	4 105	186	274		
Italija	60 578	60 462	2 308	3 169		

Izvor: <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/>

3

1. Dopuni odgovarajući stupac u tablici vrijednostima prosječne godišnje stope promjene u razdoblju 2015. – 2020. godine u Etiopiji, Hrvatskoj i Italiji. Vrijednosti zaokruži na jednu decimalu.

(prostor za računanje)

3

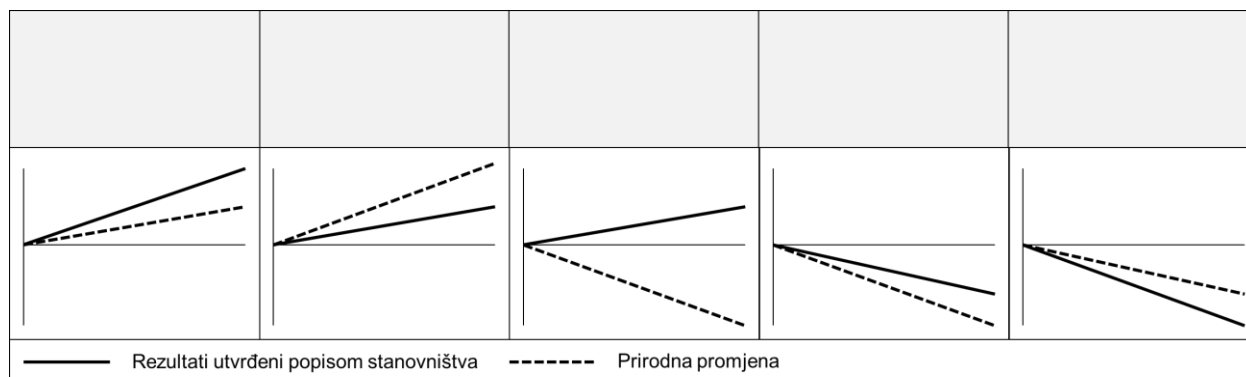
2. Dopuni odgovarajući stupac u tablici vrijednostima prosječne godišnje stope prirodne promjene u razdoblju 2015. – 2020. godine u Etiopiji, Hrvatskoj i Italiji. Vrijednosti zaokruži na cijeli broj.

(prostor za računanje)

3

3. Državama iz tablice pridruži tipove općeg kretanja stanovništva upisivanjem imena država na odgovarajuće crte ispod dijagrama.

(prostor za računanje)

3

4. Nazive tipova općeg kretanja stanovništva navedenih država u tablici upiši u odgovarajuće pravokutnike iznad dijagrama.

2

5. U modelu demografskog razvoja Etiopija se nalazi u podetapi čiji je naziv _____, a Italija u etapi čiji je naziv _____.

3

6. Poveži podetape/etape demografske tranzicije s karakterističnim obilježjima i procesima upisivanjem slova na odgovarajuće crte (jednoj podetapi/etapi moguće je pridružiti dva obilježja ili procesa):

predtranzicijska etapa: _____

a) porast obrazovne razine žena

demografska tranzicija – 1. podetapa: _____

b) stabilizacija porasta broja stanovnika

demografska tranzicija – 2. podetapa: _____

c) visoka smrtnost od zaraznih bolesti

demografska tranzicija – 3. podetapa: _____

d) nulta prirodna promjena ili prirodni pad

posttranzicijska etapa: _____

e) široka primjena cjepiva protiv zaraznih bolesti

f) česta glad

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE.

Tab. 2. Broj stanovnika po velikim dobnim skupinama u odabranim državama svijeta 2020. godine

Država	Velike dobne skupine ('000)			Ukupno ('000)
	0-14 god.	15-64 god.	65 i više god.	
A	8 224	10 400	505	19 130
B	11 554	49 202	9 044	69 800
C	6 732	30 682	9 340	46 755
D	1 465	8 300	125	9 890

Izvor: <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/>

(prostor za računanje)

- 3** 7. U tablici je prikazan dobni sastav stanovništva Ujedinjenih Arapskih Emirata, Španjolske i Malavija. Poveži te države s odgovarajućim dobnim sastavom u tablici upisivanjem slova na odgovarajuću crtu iza imena države (jedan redak u tablici je višak):
- Ujedinjeni Arapski Emirati _____
- Španjolska _____
- Malavi _____
- 3** 8. Ime države koja ima najstarije stanovništvo označeno je u tablici slovom _____. Njezin indeks starosti iznosi _____, a koeficijent mladosti iznosi _____ (vrijednosti zaokruži na cijeli broj).
- 2** 9. Stopa rodnosti najviša je u državi označenoj u tablici slovom _____, a ta država ima tip dobnog sastava stanovništva čiji je naziv _____.
- 1** 10. Država koja ima najvišu stopu aktivnosti stanovništva označena je u tablici slovom _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE.

Tab. 3. Broj urbanog i ukupnog stanovništva u odabranim državama svijeta 1970. i 2015. godine

Država	Urbano stanovništvo ('000)		Ukupno stanovništvo ('000)	
	1970.	2015.	1970.	2015.
Belgija	9 039	11 048	9 632	11 288
Brazil	53 296	176 654	95 327	205 962
Bugarska	4 449	5 311	8 507	7 177
Gabon	189	1 701	590	1 930
Haiti	332	931	4 709	10 711
Kanada	16 230	29 212	21 453	35 950
Saudijska Arabija	2 841	26 249	5 836	31 557
Švedska	6 527	8 451	8 055	9 764
Vijetnam	7 944	31 635	43 407	93 572

Izvor: <https://population.un.org/wup/Download/>

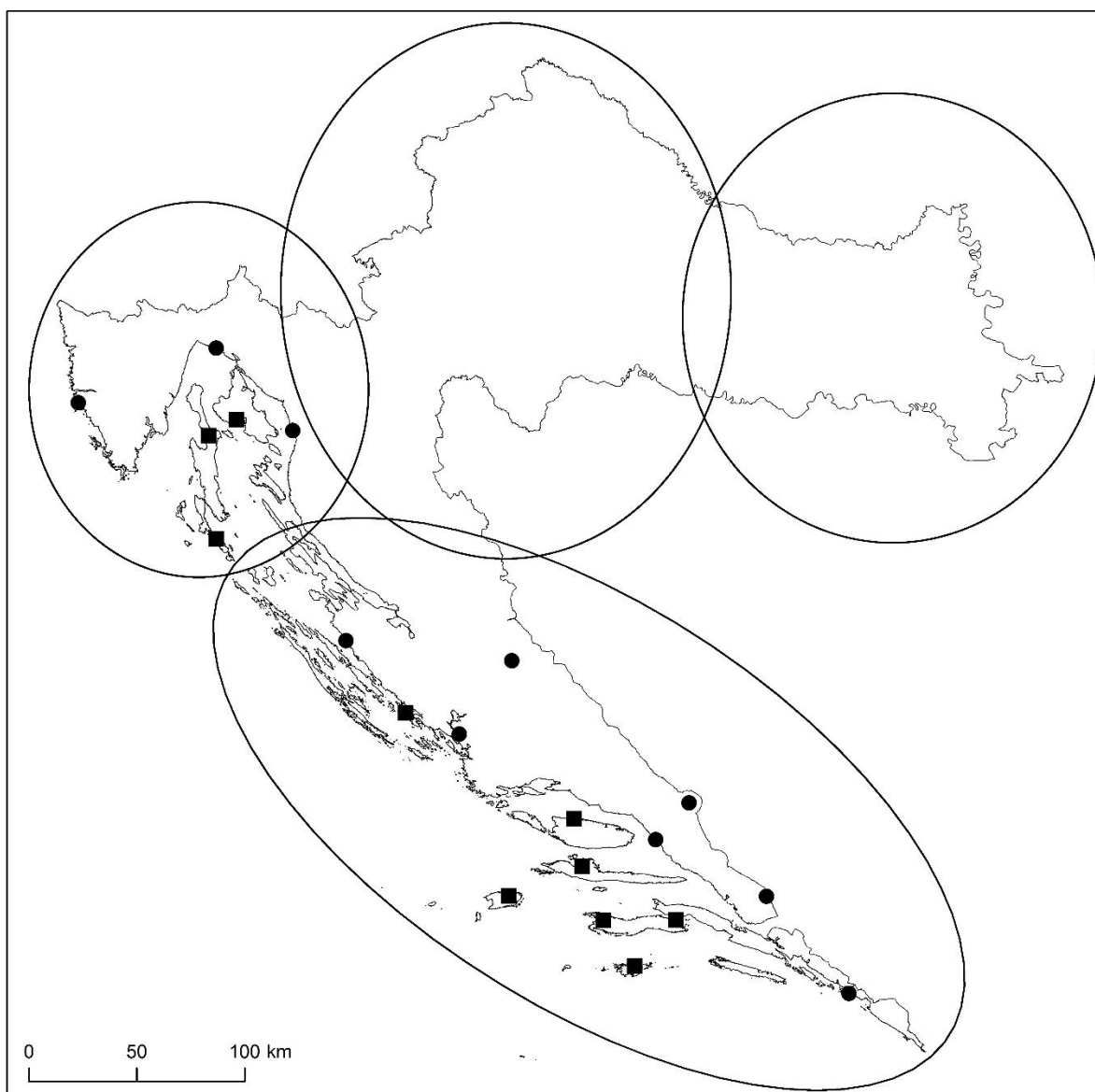
(prostor za računanje)

- 2 11. Ime države s najvišim stupnjem urbanizacije 2015. godine je _____ i iznosi _____ % (vrijednost zaokruži na cijeli broj).
- 2 12. Ime države s najnižim stupnjem urbanizacije 2015. godine je _____ i on iznosi _____ % (vrijednost zaokruži na cijeli broj).
- 3 13. Dvije države koje su u razdoblju 1970. – 2015. godine zabilježile najveći relativni porast urbanog stanovništva su _____ i _____. Istovremeno je broj urbanog stanovništva najviše povećan u _____ (na crte upiši imena država).
- 2 14. Države u kojima je intenzitet migracije selo-grad 1970. – 2015. godine bio relativno najslabiji nalaze se na kontinentu čije je ime _____. Na crtu upiši razlog takvog stanja.
-

2

15. Ime jedine države koja je u razdoblju 1970. – 2015. godine zabilježila smanjenje broja stanovnika je _____ . Naziv demografskog procesa koji odgovara takvom kretanju ukupnog broja stanovnika je _____ .

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE.

2

16. Unutar zaokruženog dijela na karti brojkom 1 označi makroregiju čiji centar ne zadovoljava populacijski kriterij od minimalno 100.000 stanovnika (popis 2011. g.). Njeno ime je _____ .

- 2 17. Unutar zaokruženog dijela na karti brojkom 2 označi makroregiju u kojoj se nalaze samo dva regionalna centra. Njeno ime je _____.
- 3 18. Na karti uz odgovarajuće kružice (●) upiši imena triju regionalnih centara u geografskoj regiji Dalmaciji.
- 3 19. Na karti uz odgovarajuće kvadratiće (■) upiši imena triju otočnih urbanih naselja osnovanih u helenističkom razdoblju tijekom grčke kolonizacije istočnog Jadrana.
- 1 20. Na karti trokutom označi položaj grada čija je povijesna jezgra iz antičkog rimskog razdoblja upisana na UNESCO-ov Popis svjetske baštine. Uz trokut na karti upiši današnje ime grada.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI POMOĆU ZRAČNOG SNIMKA.

- 3 21. Na slici je prikazan grad _____ (upiši ime) u Hrvatskoj, osnovan u _____ stoljeću, a njegova primarna funkcija bila je _____.

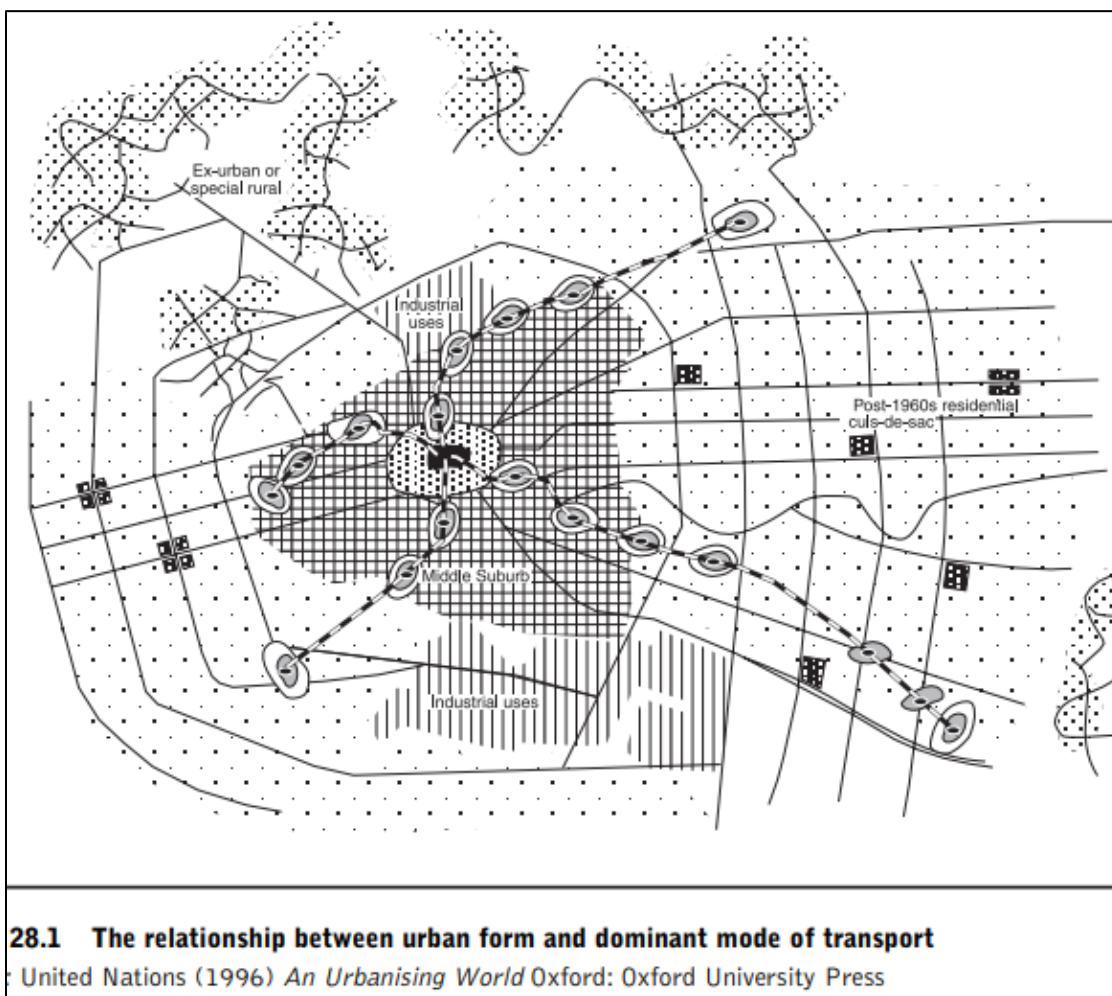
Izvor: Google Earth (2020)

**SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTU I
ZAOKRUŽIVANJEM SLOVA ISPRED DVAJU TOČNIH ODGOVORA.**

3

22. Na slici je shematski prikaz jedne gradske regije. Koja vrsta prometa je imala dominantnu ulogu njezinom oblikovanju? _____ Zaokruži slova ispred dvaju procesa koji su dominantni u toj gradskoj regiji.

- a) metropolitanizacija
- b) migracija selo-grad
- c) ruralni egzodus
- d) suburbanizacija
- e) urbanizacija

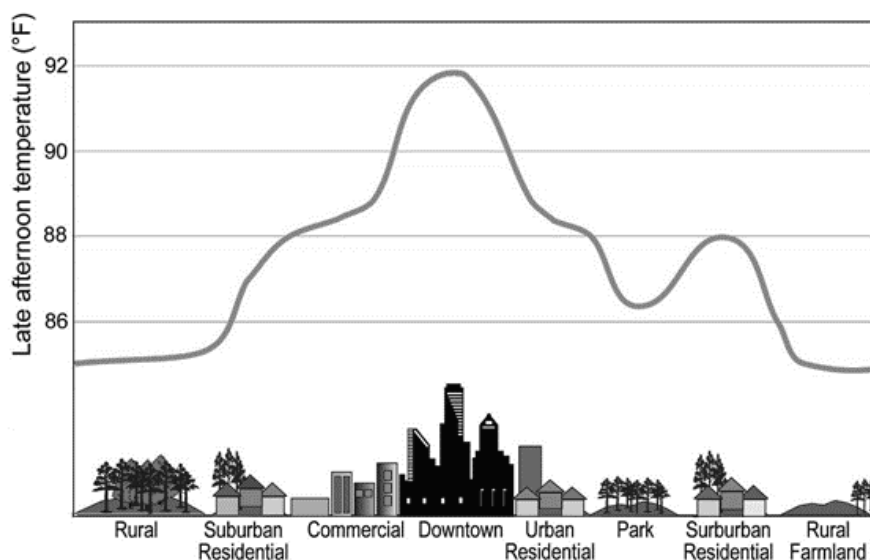

3

23. Proces obnove dijelova grada tijekom kojeg se starije i zapuštene građevine ili blokovi zgrada zamjenjuju novim luksuznim zgradama namijenjenim poslovnim djelatnostima ili stanovanju imućnijih slojeva naziva se _____. Zaokruži slova ispred dviju tvrdnji koje se odnose na taj proces.

- a) iseljavanje manje imućnog stanovništva
- b) pad cijena nekretnina
- c) pretvaranje napuštenih industrijskih *brownfielda* u zgrade za stanovanje
- d) smanjenje atraktivnosti navedenih dijelova grada za stanovanje
- e) povećanje površine javnih gradskih prostora

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE SLIKE.

Izvor: <https://nca2009.globalchange.gov/urban-heat-island-effect/index.html>

1

24. Naziv pojave prikazane linijom temperature na slici je _____.

3

25. Zaokruži slova ispred triju metoda u urbanom planiranju koje najviše pridonose smanjenju pojave prikazane na slici.

- a) postavljanje *zelenih krovova* (s vegetacijom) na građevine
- b) planiranje novih parkova u gusto izgrađenim dijelovima grada
- c) planiranje novih trgova u gusto izgrađenim dijelovima grada
- d) izgradnja zgrada s bijelim fasadama i krovovima
- e) planiranje novih ulica okomito na smjer dominantnih vjetrova

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH SNIMAKA BARCELONE.

Izvor: Google Earth (2020)

3	

26. Poveži dijelove Barcelone s povijesnim razdobljima u kojima je oblikovana njihova sadašnja urbanistička struktura upisivanjem brojeva sa slike na odgovarajuće crte (moguće je povezati više dijelova grada s istim povijesnim razdobljem).

helenističko razdoblje _____

rimsko razdoblje _____

srednji vijek _____

renesansa _____

razdoblje od sredine 19. st. do sredine 20. st. _____

3	

27. Na crte iza brojeva koji označavaju dijelove Barcelone upiši naziv tipa plana grada (mreže ulica i trgova) koji prevladavaju.

1 – _____

2 – _____

3 – _____

3	

28. Zaokruži slova ispred tvrdnji koje se odnose na funkcionalnu i socioekonomsku strukturu dijela Barcelone prikazanog brojkom 1 i snimkom u krupnijem mjerilu.

- a) Funkcije stanovanja, opskrbe i rekreacije strogo su odvojene.
- b) Osigurana je dovoljna količina sunčeve svjetlosti, svježeg zraka i zelenila za svaki stan.
- c) Slabije je izražena segregacija između bogatijeg građanstva i manje imućnog radništva.
- d) Širina ulica planirana je prema suvremenom intenzitetu automobilskeg prometa.
- e) Visoka je fleksibilnost u promjeni namjene zgrada i zamjeni samih građevina.